

Västsahariern Mohamed Manoulo i Dakhla har suttit fängslad för att han har kritiserat den marockanska ockupationen. Bild: Erik Abel

Fortsatt svartfiske i västsahariska vatten

Västsvenska fiskebåtar fortsätter att fiska i Västsaharas vatten, trots att två svenska fiskare 2009 åtalades för illegalt fiske där. Båtarna har nu bytt nationalitetsflagg men kopplingar finns till västsvenska fiskebolag. Detta skrev Göteborgs-Posten i en artikel av Johanna Lagerfors den 28 juli.

– Den massiva svenska närvaron i Västsahara är oerhört oroande och bidrar direkt till att både legitimeras och ge bränsle åt den illegala ockupationen, säger WSRW:s (Western Sahara Resource Watch) representant i Belgien, Sara Eyckmans.

25 arbetslösa västsahariska fiskare tog sig ombord på det Belize-flaggade fiskefartyget Meya i den västsahariska staden Dakhlas hamn i april. Där protesterade västsaharierna i tretton timmar mot den marockanska ockupationen och mot att utländska fiskebåtar får fiska ut deras vatten. De gav sig av först sedan marockansk militär anlät till båten och västsaharierna blev lovade ett möte med fiske- och jordbruksministeriet.

Meya ägs av ett bolag som har kopplingar till Sverige, menar WSRW som säger att det finns många fiskebåtar i de västsahariska vattnen med svenska ägare och att minst en av dem är svenskflaggad.

Henrik Svenberg, ordförande i Sveriges fiskares riksförbund, säger att han inte känner till några svenska fiskebåtar i Västsahara.

Enligt WSRW kontrolleras det svenska bolaget som bedriver fisket på Meya sedan januari av en av de två åtalade fiskarna i Göteborg.

De två göteborgarna åtalas för att ha fiskat utan tillstånd 2007 och 2008. De hade fiskat där tidigare med tillstånd men det dåvarande Fiskeriverket hade dragit in tillståndet.

Åklagaren i målet, James von Reis berättar att fisket har fortsatt efter 2008 och att de åtalade har flaggat om sina båtar till andra nationaliteter. Det är därför inte längre en angelägenhet för svenska myndigheter. James von Reis berättar också att det var

EU:s fiskeavtal med Marocko

EU hade till slutet av förra året ett fiskeavtal med Marocko, som kritiserades hårt. 2006 var Sverige det enda land som röstade nej till att avtalet skulle tecknas. Kritiken gällde att avtalet också omfattade ockuperade Västsaharas fiskrika vatten och därför stred mot internationell rätt.

I december 2011 röstade EU-parlamentet oväntat nej till ett förlängt fiskeavtal med Marocko, men många befarar att ett nytt avtal ändå kommer att tecknas.

genom Fiskeriverket som fiskarna fick veta att de kunde fortsätta sin verksamhet om de flaggade om båtarna.

Ingemar Berglund, som är chef på planeringsavdelningen på svenska Havs- och vattenmyndigheten (tidigare Fiskeriverket) tycker att det låter konstigt att en svensk myndighet skulle kunna ge ett sådant råd. Men för utflaggade båtar utanför EU har Sverige inte längre någon kontroll. Rättegången mot de två västsvenskarna börjar i oktober i år.

För att reducera den svenska fiskeflottan införde regeringen 2009 ett system med överförbara fiskerättigheter. Många västsvenska fiskefartyg har flaggat ut och i stället börjat fiska i tredje världen. Samma tendens kan man se i andra EU-länder. Svenska och andra europeiska myndigheter har inte rätt att stoppa fartyg som fått ny nationalitet.

Mohamed Manoulo är en västsaharier som har kritiserat den marockanska ockupationen och fått sitta i fängelse för det. Johanna Lagerfors träffade honom i Dakhla förra året. Han berättade då att om en västsaharier mot förmodan skulle lyckas få ett åtråvärt fisketillstånd, är det ändå svårt att tjäna pengar. De marockanska bosättarna prioriteras alltid. De lokala fiskhandlarna i Dakhla betalar mer för de marockanska fiskarnas fisk.

Sammandrag av GP-artikeln av Lena Thunberg

Fiske med svensk koppling

Det vimlar av fiskefartyg med svensk anknytning i Dakhlas hamn. Fartygen åker ut och in för att landa sin fiskfångst från de västsahariska vattnen.

När EU-parlamentet i december 2011 röstade nej till en förlängning av fiskeavtalet med Marocko försvann de europeiska, till 90 procent spanska fiskebåtarna, från de västsahariska vattnen. Det var där man fiskade, eftersom Marockos egna vatten är utfiskade och eftersom de västsahariska ockuperade inte var uteslutna ur avtalet.

Fiskefartyg med svenska ägare har länge funnits i dessa vatten, men nu kom plötsligt många fler och ersatte de spanska. Minst åtta fiskefartyg med anknytning till Göteborgstrakten fiskade i augusti i vattnen utanför Västsaharas kust. Ett av dem, Miftah, är svenskflaggat, men vem som är ägare nu är oklart. Båten hette tidigare Sunnanland och ägdes av en Daniel Axelsson.

Bekvämlighetsflagg. De andra båtarna ägs eller har tidigare ägts av Göteborgsfiskebolag. De är nu utflaggade och har andra nationalitetsflaggor. Det är svårt att utröna de nuvarande ägarförhållandena för alla båtarna. Troligen finns i många fall svenska intressen kvar. De flesta utflaggade båtarna har bekvämlighetsflagg från Belize men Komorerna och Cook Islands finns också.

Den stora båten Meya, som ockuperades av arga västsahariska fiskare i april, är på 1240 ton och registrerad i Belize men var i februari i år norsk-flaggad med namnet Magnarson. Meya ägs idag enligt fartygsregister av SWEMAR AB där Stig Peter Kjellberg, 41 år, är ordförande. SWEMAR är också det bolag som bemannar Meya.

Att SWEMAR äger båten förnekas dock av Stig Ingvald Kjellberg, en av de två personerna i styrelsen för bolaget. Tidskriften Västsahara har förgäves sökt ordförande Stig Peter Kjellberg. "Jag har inget med SWEMAR att göra. Jag är bara suppleant" meddelar Stig Ingvald Kjellberg först men säger sedan att

SWEMAR aldrig har ägt Meya. Den ägs i stället av tre marockaner. Däremot levererar det svenska bolaget utrustning till fartyget. "Det finns inga svenskägda båtar därnere. Det är historia", säger styrelseledamoten som samtidigt anser att det är helt ok att fiska i "Marocko".

Allotf 3 hette tidigare Ganthi VIII och ägdes då av Ove Ahlström i Göteborg och familjen Johansson på Rörö. Den seglar nu under marockansk flagg och ägs av Astrid Fiske AB, en av de större västsvenska fiskekoncernerna, som ägs av familjen Johansson på Rörö. Astrid Fiske AB startade 1995 och hade 2011 en nettoomsättning på 87 miljoner kr, två anställda och ingen vinst.

Zander hette 2008 Skipsholm och hade norsk flagg. Samma år flaggades den om till Cook Island och senare till Belize. Den ägs idag av Nordic Fiskeri, där Lennart Kjellberg är VD.

Aldo är ett stort fiskefartyg på 900 ton som behöver 10 mans besättning. 2009 bar den flagga från Cook Island men är nu registrerad i Belize och ägs av Moja Fishing Team i Göteborg. Den har tidigare ägts av Ove Ahlströms Fiskeri AB Ganthi.

Midsjo har flagg från Komorerna men har tidigare haft flagg från Cook Island. Den ägdes 2009 av en fiskarfamilj på Donsö i Göteborgs skärgård.

Sopelagic ägs av Sopelagic Ltd och är Belize-flaggad. Vilka som ligger bakom detta bolag är okänt men den ägdes 2009 under namnet Themis av familjen Ryberg på Rörö.

I Dakhlas hamn finns också båtar registrerade i Norge, Island och Finland. Flera av dem har också svensk anknytning. Dessa skandinaviska fartyg verkar fiska ihop under veckorna för att sedan ligga i Dakhlas hamn eller ibland i Las Palmas hamn på Kanarieöarna. Några av båtarna tycks ibland landa sin fångst av främst sardiner och sardinella i Agadir.

Den finska båten Karelia, som ägs av Nejgir Pelagique, hette tidigare Monsun och ägdes av personer på Donsö 2007. Den

är nu till salu.

Delta är registrerad på Island.

Enligt den marockanska tidningen Akhbar al Youm är den största innehavaren av fiskelicenser (som kan säljas) generallöjtnanten och befälhavare för den södra regionen (Västsahara) Abdelaziz Bennani. Enligt Wikileaks har Bennani troligen använt sin position för att få inflytande över affärsuppgörelser. Rykten gör gällande att Bennani äger stora delar av fiskeriverksamheten i Västsahara, skrev USA:s dåvarande ambassadör i ett telegram 2008 enligt Wikileaks.

Västsahariska protester. Det är inte bara västsahariska fiskare i Dakhla som protesterar mot stölden av fisken i deras vatten och mot att de exkluderas som arbetskraft.

I El Aaiún 20 juni samlades representanter för tre fiskeorganisationer utanför Tekniska institutet för havsfiske, där de själva utbildats.

Västsahariska fiskare protesterar mot att jobben går till marockaner. El Aaiún 20 juni.

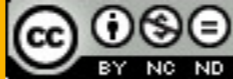
"Alla jobbintervjuer sker i Marocko, inte här i El Aaiún. Det betyder att det är utbildade marockaner som får alla jobb i El Aaiún och Dakhla. Vi får inte ens en chans att konkurrera med dem", sa en av de protesterande.

De kräver nu att jobbintervjuer ska ske lokalt och att de utbildade från området ska prioriteras.

De kräver också att kunskapsproven i El Aaiún ska vara öppna för västsaharier.

Den 13 juni besökte en delegation från EU-parlamentet Dakhla. Enligt västsahariska fiskare därifrån hade europeiska fiskefartyg med icke-europeisk flagg beordrats bort från hamnen under besöket av parla-

Nato-stöd till vindprojekt

NATO stödjer genom sin avdelning Science for Peace and Security (SPS) projekt i Marocko och Mauretanien "Sahara Trade Winds and Hydrogen: Applied research for Sustainable Energy Systems". Natoländer som är involverade är USA, Frankrike, Tyskland och Turkiet. Projektet är flerårigt. SPS, som funnits sedan 50-talet, ger stipendier för samarbetsprojekt, workshops och utbildning med vetenskapsmän från Nato-länder och partnerskapsländer.

Sverige kandiderar

Att främja och respektera de mänskliga rättigheterna är en central och högt prioriterad fråga för den svenska regeringen. Sverige kandiderar därför till FN:s råd för mänskliga rättigheter, skriver UD.

I en rapport till rådet om situationen i Marocko i juli hade bland andra den svenska delegatens oro för situationen i Västsahara strukits.

Tidskriften Västsahara har sökt representanter i Genève för att få veta hur Sverige därefter har agerat utan att få svar. Rapporten godkänns i höst.

GULDFISKET

mentarikerna. Så fort besöket i Dakhla var över återvände båtarna, varav två av dem var Meya och Aldo.

Västsahariska fiskare försökte träffa eu-parlamentarikerna men hindrades av marockansk polis, uppger de.

Fisket flyttar till Afrika. Det svenska pelagiska fisket på skarpsill och makrill långt ut till havs, till skillnad från det kustnära demersala fisket, har historiskt till allra största grad skötts av fiskebåtar från Göteborg och dess skärgård. När fiskebestånden minskade på 60-talet slogs mindre fiskebåtar ut och färre och större båtar och bolag tog över fisket. På 2000-talet kom kravet från regeringen och EU om färre fiskebåtar för att minska fisket i de utfiskade svenska och europeiska vattnen. Subventioner betalades ut till fiskare som slog sönder sina båtar eller upphörde med fisket.

Idag är den svenska fiskeflottan utflaggad i stor utsträckning men svenska ägarintressen finns troligen kvar i denna fiskeindustri. Genom komplicerade affärer försöker man antagligen undvika skatter och avgifter. Lägre lönekostnader och förmånlig beskattning i andra länder är troligen också ett skäl för utflaggning.

Europeiska monsterfiskebåtar har dragit till de fiskrika vattnen utanför den afrikanska västkusten.

EU:s fiskeavtal med Marocko, som har kritiserats hårt, eftersom det inte utesluter det västsahariska ockuperade territori-

et är, enligt en EU-rapport som länge hemlighölls för parlamentarikerna, katastrofalt dyrt. Dessutom förstör EU-fisket de redan överfiskade vattnen.

Historiska relationer. Svenska fiskebåtar har funnits i de marockanska vattnen sedan mycket länge. Vänskapsbanden mellan göteborgsfiskare och marockaner blev starka. Det var när fisken i marockanska vatten började ta slut, som göteborgsfiskarna styrde kosan mot det då ockuperade Västsahara. Tidigare fiskade man i marockanska vatten, bland annat utanför staden Safi söder om Casablanca i Marocko.

1997 fiskade bland annat båten GG 505 Polar, som fortfarande ägs av Thomas Bryngeld från Fiskebäck i Göteborg i Västsaharas vatten. I en artikel i tidningen Yrkesfiskaren från det året berättas om de goda kontakterna med konservfabriker i Safi i Marocko. För Polars stora kapacitet räckte det inte med en enda fiskefabrik som mottagare av sar-

dinfångsten. Tre behövdes. Utanför Dakhla tog det Polar två dagar att få upp cirka 400 ton sardiner. Efter ytterligare två dagar hade man nått Agadirs hamn för att lossa fisken, som sedan kördes med bil till konserv- och fiskmjölsfabrikerna i Safi.

Polar fiskar numera i Nordsjön och Östersjön och är till salu.

Ett annat familjeföretag som har fiskat i västsahariska vatten och nu bedriver fiske i tredje generationen är Fiskeri AB Ginneton i Fiskebäck. Det ägs av familjen Claesson i Fiskebäck. Numera fiskar man i Nordsjön och Östersjön, men på hemsidan år 2007 stod Väst-Sahara överst på listan, före Östersjön och Nordsjön. Huvudfångsten var sardiner som packades på burk i Marocko. Sardinella, som man fiskade som industrifisk, lossades på Lanzarote eller Gran Canaria.

**Källor: Offentliga fartygs- och bolagsregister
Lena Thunberg**

Äntligen rättegång!

Rättegången mot de två fiskeföretagarna Lennart Kjellberg och Ove Ahlström startar äntligen den 24 oktober, tre och ett halvt år efter att åtal väcktes.

I april 2009 åtalades två fiskeföretagare för olovligt fiske i Göteborg. Det gäller ägarna till de två fiskeföretagen Fiskeri AB Ganthi, Ove Ahlström och Fiskeri AB Nordic, Lennart Kjellberg. De aktuella båtarna är i

det första fallet Aldo och i det andra fallet Nordic IV. Åtalet gäller otillåtet fiske under tiden april 2007 till och med maj 2008. Båtarna saknade då ett generellt fartygstillsstånd för yrkesfiske, som beviljas av Fiskeriverket. Båtarna hade tidigare haft ett sådant tillsstånd, men det hade alltså dragits in. Dessutom saknade fartygen ett särskilt tillsstånd för fiske i de aktuella fiskevattnen i enlighet med det nya fiskeavtal som EU hade

ICA och tomaterna

ICA köper tomater av det marockanska företaget Azura, men företaget har förbundit sig att inte leverera produkter som har producerats i Dakhla utan enbart i Agadir, meddelar Kerstin Lindvall på ICA. Samma policy har Axfood och Coop sedan tidigare.

– Bra, hoppas att det kan inspirera andra livsmedelskedjor. Samtidigt är det svårt att garantera att tomater från Västsahara ändå inte säljs i dessa affärer, säger Erik Hagen WSRW (Western Sahara Resource Watch).

Marockaner spionerade

MINURSO:s chef Wolfgang Weisbrod-Weber, ska i sommar ha avskedat några marockaner som varit anställda MINURSO i flera decennier.

Förhållandet mellan FN och Marocko har varit ansträngt sedan Marocko förklarat att man saknar förtroende för FN-sändebudet Christopher Ross.

Interna rapporter om spioneri mot den internationella styrkan MINURSO ska ha lett till avskedandet. Christopher Ross ska ha upptäckt spioneriet tidigare.

tecknat med Marocko året innan och som trädde i kraft i februari 2007. I det avtalet ingick inte Sverige som land. Sverige hade dessutom som enda land röstat emot fiskeavtalet, eftersom det inte uteslöt de västsahariska ockuperade vattnen.

Fisket på de båda fartygen har bedrivits i samarbete och av de åtalade och släktingar som befälhavare och bemannats med personal från Sverige och Västsahara/Marocko. Fisket som har bedrivits kontinuerligt har inbringat intäkter på sammanlagt 20 miljoner kr för de aktuella 14 månaderna, när kostnader för bland annat löner och fiskelicenser dragits av.

Brotten anses grova, eftersom de har pågått systematiskt, under lång tid, i stor omfattning och gällt stora pengar.

De åtalade förnekar brott och hävdar i polisförhör att de har arbetat som lärare och assistenter för en företagare i området, som har fiskerättigheter.

Att det har tagit så lång tid från åtal till förhandling i tingsrätten beror på att de åtalade har haft flera invändningar mot formaliteter i processen. Till slut hamnade frågan hos Högsta domstolen som dock återförde målet till tingsrätten i Göteborg. Nu finns alltså egentligen ingenting som ska förhindra rättegången.

– Det enda skulle väl kunna vara om man inte får tag på en av de åtalade, som har trasslat mycket och hållit sig undan, säger kammaråklagare James von Reis.

Advokat med intressen. Det är advokaten Erik Bergenhem från Öckerö som företräder de båda åtalade.

Erik Bergenhem är för övrigt ordförande i det privata företaget Zandic Management and Trading AB som bildades 2011 och sysslar med underhåll och reparation av båtar samt handel. I styrelsen sitter bland annat Lennart Kjellberg. Bolaget har samma adress i Västra Frölunda som Fiskeri AB Nordic där Lennart Kjellberg är ordförande. Detta bolag bildades 1967.

Lennart Kjellberg är också ledamot i Zandic AB som sysslar med kontroll av fartyg och handel.

Ove Ahlström sitter med i två bolag, Fiskeri AB Ganthi, som bildades 1989 och La Jon Rederi, som startade 2006.

Lena Thunberg

Öckerö vänort med marockanska staden Safi

I april 2012 klubbade kommunstyrelsen i Öckerö igenom ett enhälligt beslut som gör staden Safi till vänort med Öckerö kommun.

Beslutet kritiseras av Miljöpartiet och Vänsterpartiet och främst av en kristdemokratisk suppleant i Öckerös kommunfullmäktige, som därmed går på tvärs med sitt eget parti.

– Frågan togs aldrig upp i fullmäktige. Beslutet fattades direkt av kommunstyrelsen, säger kristdemokraten Håkan Olsson, som anser att Marockos ockupation av Västsahara borde vara anledning till att inte göra den marockanska staden till vänort med Öckerö.

– Det är ofattbart och skandalöst att bli vänort med en marockansk stad, när Marocko har fördrivit västsaharisk befolkning till flyktingläger, säger han.

Innehållet i vänortsavtalet kommer även det att tas av kommunstyrelsen utan diskussion i fullmäktige.

– Det är inget konstigt med det. Inga avtal tas av kommunfullmäktige, säger Arne Lernhag, kommunstyrelsens moderate ordförande och kommunalråd.

Förslaget om vänort kom direkt från den marockanska staden Safis politiska ledning, berättar han och ser ingen anledning att inte ha ett vänortssamarbete. Visserligen finns det kritik mot ockupationen av Västsahara och det tveksamma fisket men det är bättre att samtala. Det finns egentligen inga argument emot att vänortsavtalet, menar han. Anledningen till vänortsbeslutet är att seglarskolan Gunilla har besökt staden Safi och att lärare från den marockanska skolan besökte Öckerö 2011, säger Arne Lernhag.

I Öckerö kommun i Göteborgs skärgård har gymnasieskolan också en seglarskola. Eleverna reser under några månader med skolskeppet Gunilla till Sydeuropa, Nordafrika, Västindien och tillbaka. Under resan studerar de och arbetar på båten.

I Nordafrika gör de sedan flera år ett veckolångt besök i den marockanska hamnstaden Safi, där Öckeröskolan har ett utbyte med gymnasieskolan Idrissi.

Alltså samma stad dit Öckeröfiskare på 90-talet lät frakta den fisk som de dragit upp ur Västsaharas vatten.

**Lena Thunberg
Hamnbild Dakhla: Erik Abel**

